

DELOVANJE SIL ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB OBISKU PAPEŽA JANEZA PAVLA II. V SLOVENIJI

Activities of Civil Protection and Disaster Relief Forces during the Visit of Pope Paul II in Slovenia

Branko Rajakovič*, Štefan Majcen**, Ivanka Grilanc*** UDK 351.862:614.8

Povzetek

Papež Janez Pavel II. je bil na obisku v Sloveniji od 18. do 20. maja 1996. Pri pripravi prireditvenih prostorov v Ljubljani, Postojni in Mariboru in zagotavljanju nemotenega poteka prireditve so sodelovale tudi sile za zaščito, reševanje in pomoč. Skrbele so za zdravstveno oskrbo, ki je obsegala laično prvo pomoč, prvo medicinsko pomoč in prenos oziroma prevoz bolnikov v zdravstvene ustanove; protipožarno oskrbo; sanitarno oskrbo, ki je obsegala postavitev in odstranitev sanitarnih zabojnikov, čiščenje in oskrbovanje sanitarij, ureditev prostora in odstranjevanje odpadkov; logistično podporo, ki je obsegala načrtovanje in pripravo intervencijskih poti, hlajenje in dovoz pitne vode, postavitev in pospravljanje šotorov in opreme v njih, zagotavljanje zvez (z uporabo sistema ZARE) in informacijske podpore za vodenje ter izvajanje operativnih nalog; ter delovanje informacijskega centra. Vse te aktivnosti pa je bilo možno izvesti s temeljitim načrtovanjem.

Abstract

Pope John Paul II visited Slovenia from 18-20th May, 1996. Civil protection, rescue and disaster relief forces participated in the preparation of the scenes of events in Ljubljana, Postojna and Maribor, and helped to ensure the smooth-running course of events. They provided medical assistance: first-aid, initial medical treatment and the transfer/transport of patients to medical centres; fire prevention services; sanitary services, which included the setup and removal of sanitary containers, cleaning and supplying of toilets, arrangement of area and removal of wastes; and logistic support, which comprised the planning and preparation of intervention routes, cooling and delivery of drinking water, the setup and removal of tents and corresponding equipment, communications (ZARE system) and information support to operational tasks. Thanks to thorough planning, these activities were carried out successfully.

Papež Janez Pavel II. se je med obiskom v Sloveniji srečal z verniki na treh prireditvenih prostorih: 19. maja dopoldne na hipodromu Stožice v Ljubljani, istega dne popoldne na letališču Rakitnik pri Postojni in 20. maja na letališču Maribor. Na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije, št. 038-04/94-12/6-8 z dne 22. 2. 1996 so pri pripravi prireditvenih prostorov in zagotavljanju nemotenega poteka prireditve sodelovale tudi sile za zaščito, reševanje in pomoč (sile za ZRP). Na vseh prireditvenih prostorih so zagotavljale zdravstveno oskrbo, ki je obsegala laično prvo pomoč, prvo medicinsko pomoč in prenos oziroma prevoz bolnikov v zdravstvene ustanove; protipožarno oskrbo; sanitarno oskrbo, ki je obsegala postavitev in odstranitev sanitarnih zabojnikov, čiščenje in oskrbovanje sanitarij, ureditev prostora in odstranjevanje odpadkov; ter logistično podporo, ki je obsegala načrtovanje in pripravo intervencijskih poti, hlajenje in dovoz pitne vode, postavitev in pospravljanje šotorov in opreme v njih, zagotavljanje zvez (z uporabo sistema ZARE) in informacijske podpore za vodenje ter izvajanje operativnih nalog ter delovanje informacijskega centra.

Izkušnje iz priprav in delovanja sil za ZRP v Ljubljani

Priprave

Pripravo in izvedbo osrednje liturgične slovesnosti v Ljubljani na hipodromu v Stožicah so vodili poveljniki CZ Ljubljanske regije, štab CZ Ljubljanske regije, poveljniki CZ mestne občine Ljubljana in štab CZ mestne občine Ljubljana ter regijske, mestne in občinske sile za ZRP.

Strokovne naloge na področju ZRP so opravljali Uprava RS za zaščito in reševanje, Uprava za obrambo Ljubljana z izpostavami ter Oddelek za zaščito in reševanje mestne občine mestne uprave Ljubljana.

Hipodrom v Stožicah je bil izbran zato, ker je dovolj velik za pričakovano število obiskovalcev in ker je v neposredni bližini avtomobilske ceste. Karta z vrisano organizacijo prometa, parkirišč, pešpoti, zagotovitve zdravstvene ter protipožarne oskrbe v Ljubljani (zunaj prireditvenega prostora) je na sliki 1.

Predvideno je bilo, da bo večina obiskovalcev prispela z vlakom. Od glavne železniške postaje do prireditvenega prostora je približno 45 minut hoje. Parkirišča za avtobuse so bila na obrobju Ljubljane, od tam pa je bil organiziran krožni mestni avtobusni prevoz po obvoznici do bližine prireditvenega prostora. Z oddaljenih parkirišč naj bi se z mestnimi avtobusi pripeljali tudi obiskovalci, ki so namestili prispeli v Ljubljano z osebnimi avtomobili.

Ocene števila udeležencev, ki jih je dajal cerkveni odbor, so se spreminjale. Najprej so jih napovedovali 200 000. Pozneje so načrtovali 150 000 obiskovalcev (2 do 2,5 človeka/m²). V zaključni fazi priprav je prevladovalo stališče, da se prireditve ne bo udeležilo več kot 120 000 ljudi. Skladno s spremembami ocenjevanja števila udeležencev so se spreminjale tudi rešitve pri načrtovanju priprav in delovanja ZRP.

Zaradi najvišje stopnje varovanja je bil celoten prireditveni prostor ograjen z žično ograjo. Na sliki 2 je shema prireditvenega prostora, ki vsebuje tudi razmestitev sil in sredstev ZRP.

Pri načrtovanju so bili upoštevani podatki Hidrometeorološkega zavoda RS o 15-letnem spremljanju meteoroloških meritev v Ljubljani (1980 do 1995). Upoštevana je bila tudi struktura intervencij urgentne skupine reševalne postaje Ljubljana za posamezne vrste posredovanj v Ljubljani po mesecih v zadnjem letu in spoznanja drugih držav pri organizaciji tovrstnih dogodkov. Pričakovali smo največ en odstotek zdravstvenih težav oz. intervencij, kar je okrog 1500 poškodovanih in zbolelih. Pri okrog 150

* Uprava za obrambo Ljubljana, Kardeljeva ploščad 21, Ljubljana

** Uprava za obrambo Postojna, Kolodvorska 5, 6230 Postojna

*** Uprava za obrambo Maribor, Vita Kraigherja 26, 2000 Maribor

zbolelih bi bilo potrebno opazovanje v stacionarni zdravstveni postaji. Reševalna vozila naj bi posredovala v približno 40 primerih (zvini, zlomi, akutni abdomen, možganski inzult, infekcijske bolezni). Načrtovali smo, da bomo vozila za reanimacijo potrebovali v desetih primerih (internistična nujna stanja).

Ocenjeno je bilo, da na prireditvenem prostoru ni večje požarne ogroženosti. Zagorelo bi lahko na odru, kulisah, v šotorih, poveljniškem mestu in objektih drugih udeležencev. Naravno okolje požarno ni bilo ogroženo. Požarno ogroženi so bili parkirni prostori.

Na podlagi ocene organov ministrstva za notranje zadeve, organizacije varnostnih in drugih ukrepov ustreznih služb ter ugodne lokacije prireditvenega prostora je bilo ugotovljeno, da povečane ogroženosti udeležencev ali možnosti za morebiten izredni dogodek ni.

Usposabljanje

V okviru priprav na papežev obisk je bilo usposobljenih 6 inštruktorjev sistema zvez ZARE (dopolnilno usposabljanje), 16 članov ekip za informacijsko podporo (dopolnilno usposabljanje), 22 poveljnikov in članov regijskih in občinskih štabov ter poveljnikov enot in služb CZ (dopolnilno usposabljanje), 249 pripadnikov ekip prve pomoči CZ (dopolnilno usposabljanje), 214 pripadnikov ekip prve pomoči CZ (uvajalno in temeljno usposabljanje), 190 vodij trojk iz vrst pripadnikov ekip prve pomoči CZ na področju uporabe sredstev zvez, 12 informatikov na področju uporabe sredstev zvez in 70 zdravstvenih delavcev na področju uporabe sredstev zvez. Razdeljenih je bilo 139 ročnih radijskih postaj.

Generalka za izvajanje načrtovanih aktivnosti na prireditvenem prostoru v Stožicah je bila uspešna. Na njej je sodelovalo 692 pripadnikov CZ in delavcev Uprave za obrambo Ljubljana.

Na prireditvi je sodelovalo 83 ekip prve pomoči CZ (501 pripadnik), 185 zdravstvenih delavcev, 60 gasilcev in 173 delavcev za logistično podporo.

Izvedba

Aktivnosti za zaščito, reševanje in pomoč na prireditvi na hipodromu v Stožicah je vodil poveljnik CZ Ljubljanske regije s štabom CZ za Ljubljansko regijo in operativno skupino. Delo je usklajevala in vodila skupina, v kateri so bili predstavniki vseh sodelujočih služb.

Sile ZRP Ljubljanske regije so opravljale zlasti naslednje naloge: zagotavljanje zdravstvene oskrbe in nujnih prevozov zbolelih, protipožarno oskrbo, logistično oskrbo, ki je zajemala načrtovanje in pripravo intervencijskih poti, hlajenje in dovoz pitne vode, zagotavljanje pitne vode, postavitve in pospravljanje šotorov, zagotavljanje zvez in informacijske podpore, postavitve in odstranjevanje sanitarnih zabojnikov, čiščenje in oskrbovanje sanitarij, odstranjevanje odpadkov in vodenje aktivnosti za zaščito, reševanje in pomoč.

Zdravstvena oskrba

Organiziranih je bilo pet zdravstvenih postaj in prav toliko postaj prve pomoči. Ekipa prve pomoči CZ so bile na zdravstvenih postajah, postajah prve pomoči in v 37 sekcijah.

Pripadniki CZ in zdravstveni delavci so v celoti opravili naloge, ki jih je določal načrt zdravstvene oskrbe udeležencev prireditve. Pripadniki CZ so bili tudi na pešpoteh, ki so vodile od parkirišč do prireditvenega prostora.

Zdravstvene postaje in postaje prve pomoči so začele sprejemati prve oskrbovance ob 5. uri in delo končale ob 14. uri. Ekipa prve pomoči CZ so končale delo, ko se je

prireditveni prostor popolnoma izpraznil in ko se je množica varno odmaknila proti parkirnim prostorom. Oskrbeli so 104 bolnike in poškodovance. Reševalna vozila so intervenirala v 23 primerih: 15-krat je bil potreben prevoz bolnikov s prireditvenega prostora v urgentni blok Kliničnega centra, osem intervencij je bilo na prireditvenem prostoru.

Ob 14.30 so delo končale ekipe, ki so bile v pripravljenosti v enotah zdravstvenega doma Ljubljana in na inštitutu RS za rehabilitacijo.

Prvo pomoč CZ je nudilo:

- 53 ekip na prizorišču: 318 pripadnikov
- 24 rezervnih ekip na prizorišču: 183 pripadnikov,
- šest ekip na parkirnih prostorih: 39 pripadnikov.

Protipožarna oskrba

Protipožarna oskrba je bila zagotovljena na prireditvenem prostoru in na parkiriščih. Pripravljene so bile tudi rezervne ekipe. Redno požarno varnost je zagotavljala Gasilska brigada Ljubljana. V stanju povečane pripravljenosti za tehnično reševanje so bila prostovoljna gasilska društva: Tacen - smer Gorenjska, Črnuče - smer Štajerska, Podgorica - smer Zasavje, Rudnik - smer Dolenjska, Kozarje, Brdo - smer Primorska.

Na prireditvenem prostoru je bilo 30 gasilcev in tri gasilska vozila, 30 gasilcev in sedem gasilskih vozil je bilo zunaj hipodroma, šest prostovoljnih gasilskih društev in 39 gasilcev je bilo v stanju povečane pripravljenosti.

Pred svečanim bogoslužjem, ob njem in po njem ni bilo nobenih protipožarnih intervencij.

Gasilska brigada Ljubljana in vse protipožarne ekipe so izkazale tradicionalno visoko stopnjo pripravljenosti za sodelovanje in delo na pripravi kot tudi izvedbi načrta sprejema papeža Janeza Pavla II. v Stožicah.

Logistična oskrba

Načrtovanje in priprava intervencijskih poti

Pri pripravi prireditvenega prostora, posebej pri postavljanju plošč UMTECH, je sodelovalo približno 30 vojakov in tri tovorna vozila Slovenske vojske. Teren je nasul izvajalec SCT Ljubljana.

Delo je bilo opravljeno profesionalno in pravočasno.

Hlajenje in dovoz pitne vode

Pri hlajenju in dovozu pitne vode je sodelovalo 18 delavcev Radenske in sedem tovornih vozil-hladilnikov. Na prizorišču dogodka je bilo zagotovljenih 50 000 politrskih plastenk pitne in mineralne vode. V rezervi je bilo še dodatnih 10 000 plastenk pitne vode.

Približno 5000 plastenk je bilo razdeljenih naknadno - ob praznitvi prireditvenega prostora na postajališču Smelt. Porabljenih je bilo 36 836 plastenk pitne vode.

Postavitve šotorov in opreme v njih

Šotore za elemente zdravstvene oskrbe in logistike je postavila regijska enota za postavitve zasilnih prebivališč, ki je organizirana pri Zvezi tabornikov Slovenije (16 tabornikov). Načrtovano je bilo tudi sodelovanje petih skavtov.

Šotori so bili postavljeni profesionalno in pravočasno.

Zagotovitev prehrane

Za hrano za vodstvo in pripadnike CZ, ministrstva za zdravstvo in ministrstva za notranje zadeve je poskrbel Interspar, Restavracija Ljubljana. Zagotovljeno je bilo 2780 obrokov hrane (50 jih je bilo v rezervi), 50 litrov čaja in 25 litrov kave.

Zagotavljanje sanitarne vode

Sanitarno vodo in 16 plastičnih sodov je zagotovil Oddelek za zaščito in reševanje mestne uprave mestne občine Ljubljana.

Postavitev in odstranitev sanitarij

Postavitev in odstranitev sanitarnih zabojnikov je zagotovilo komunalno podjetje Snaga Ljubljana. Postavljenih je bilo sedem sanitarnih zabojnikov.

Čiščenje in oskrbovanje sanitarij

Za čiščenje in oskrbovanje sanitarij sta skrbela dva pogodbenca izvajalca: Vigrad d. o. o. Celje in Lesna industrija Litija. Na prireditvenem prostoru je bilo postavljenih 324 prenosnih stranišč (od tega trije pisoarji in šest sanitarij za invalide). Na parkiriščih so bila postavljena štiri prenosna stranišča.

Delo je bilo opravljeno profesionalno in korektno.

Odstranjevanje odpadkov

Zagotovljeno je bilo 2000 PVC-nosilcev in prav toliko vrečk iz PVC.

Zagotavljanje zvez in informacijske podpore

Zagotovljenih je bilo 135 ročnih radijskih postaj, ki so bile razdeljene vodjem ekip in trojk prve pomoči CZ ter drugim uporabnikom, in 24 stacionarnih ročnih radijskih postaj sistema ZARE.

Na prireditvi je bilo treba zaradi okvare zvočnikov zamenjati 2 ročni radijski postaji. Ves drug radijski promet je potekal brez posebnosti.

Na zdravstvenih postajah so se zbirali in računalniško obdelovali podatki o zdravstveni oskrbi udeležencev, še posebej tistih, ki jih je bilo treba prepeljati v zdravstvene ustanove zunaj prireditvenega prostora. Bilo je pet hujših primerov.

Organizacija delovanja informacijskega sistema je bila zelo premišljena, saj bi tudi v poslabšanih pogojih dela (motena oskrba z električno energijo, večje število hujših bolnikov) zagotavljala visoko stopnjo ažurnosti podatkov.

Delovanje informacijskega centra

Na prireditvenem prostoru je bilo organizirano tudi delovanje informacijskega centra. V njem so zbirali podatke in jih posredovali udeležencem. Delovanje centra je organizirala Uprava RS za zaščito in reševanje.

V centru so zbirali podatke s področja:

- policijskih zadev (izgubljeni predmeti, prometne informacije, kazniva dejanja)
- Rdečega križa Slovenije (izgubljeni in pogrešani ljudje)
- cerkvenih zadev (organizacijske zadeve, ki jih je pokrivala cerkev, podatki o organizaciji prihodov in odhodov ter o bogoslužni slovesnosti)
- zaščite, reševanja in pomoči (usklajevanje vseh aktivnosti v centru in informacije o nalogah sil ZRP).

V informacijskem centru so bili predstavniki ministrstva za notranje zadeve, Rdečega križa Slovenije, cerkvenega odbora in Uprave RS za zaščito in reševanje. Po končani prireditvi so vse informacije prenesli v računalniško bazo regijskega centra za obveščanje Ljubljana.

Delo informacijskega centra je bilo opravljeno profesionalno.

Problematika

- Določitev člana regijskega štaba CZ, odgovornega za področje zdravstva, kot nosilca dejavnosti oz. organiziranja zdravstva, z ministrstva za zdravstvo, ni bila smiselna, člana regijskega štaba CZ, odgovornega za

področje koordinacije med sodelujočimi organi (predstavnik ministrstva za notranje zadeve), ni bilo. Delo se je s poveljujočim usklajevalo neposredno in sproti.

- Vodje enot in služb niso v celoti poskrbeli, da bi bili prostor in oprema takoj po prireditvi in tam, kjer je to bilo možno, taki kot pred njo (smeti v nekaterih šotorih, šotori niso bili zatemnjeni, vhodi v nekatere šotore niso bili zaprti).
- Večji del opreme je bil vrnjen že naslednji dan ob dodatnem angažiranju delavcev Uprave za obrambo Ljubljana.
- Postavitev in odstranitev smetnjakov, vrnitev izposojenih miz, klopi, gasilnikov in druge opreme je potekala ob dodatnem angažiranju delavcev Uprave za obrambo Ljubljana (drugih rešitev v tem času ni bilo).
- Potreba po toplih napitkih (čaj in kava) je bila večja od načrtovane.
- Dodatno angažiranje in manjše zaplete sta povzročali dejstvo, da regija nima svojih skladiščnih prostorov, ter nenehno naročanje naročilnic - tudi v primerih, ko so bili zneski zanemarljivi.
- Vprašljivo je bilo varovanje opreme in sredstev po končani prireditvi.

Sklep

- Priprave na sprejem papeža Janeza Pavla II. na hipodromu v Stožicah so potekale v skladu z načrtom, ki ga je pripravila operativna skupina regijskega štaba CZ, uskladile pa so ga pristojne ustanove.
- Delovanje CZ Ljubljanske regije je bilo profesionalno in na visoki ravni, kar so potrdile tudi ocene udeležencev, nadrejenih organov ter sredstev javnega obveščanja.
- Sodelovanje z Upravo RS za zaščito in reševanje, koordinatorjem in štabom CZ Republike Slovenije, drugimi občinskimi štabi CZ mestne občine Ljubljana, drugimi občinskimi štabi in državnimi ustanovami je bilo korektno in odgovorno.

Izkušnje iz priprav in delovanja sil za ZRP v Postojni

Priprave

Pripravo in izvedbo nalog s področja ZRP za prireditveni prostor v Postojni sta organizirala poveljnik CZ Republike Slovenije in poveljnik CZ za Notranjsko s svojimi štabi ter operativnimi skupinami, v sodelovanju s pristojnimi ustanovami občine Postojna, predstavniki Cerkve, ministrstva za notranje zadeve - UNZ Postojna in pogodbenimi organizacijami.

Strokovne naloge na področju ZRP sta opravljali Uprava RS za zaščito in reševanje in Uprava za obrambo Postojna. Pri pripravah in na prireditvi pa so poleg sil za ZRP iz Notranjske sodelovale še sile za ZRP iz Obalne in Severnoprimske regije.

Predvidevalo se je, da se bo prireditve udeležilo 50 000 mladih obiskovalcev, s katerimi naj bi papež Janez Pavel II. praznoval svoj rojstni dan. Zanimanje za prireditev se je med pripravami zelo povečalo, kar so organizatorji tudi upoštevali. Ocenjujejo, da se je na prireditvenem prostoru na letališču Rakitnik in v okolici zbralo okrog 70 000 ljudi vseh generacij.

Priprave sil za ZRP na obisk papeža je vodila operativna skupina, ki jo je imenoval poveljnik CZ za Notranjsko.

Za nemoten potek aktivnosti je bil izdelan poseben načrt priprav in delovanja sil ZRP, ki je zagotavljal: organizacij-

Slika 3. Shema prireditvenega prostora v Postojni
Figure 3. Scheme of the scene of events Postojna

ske rešitve, vodenje aktivnosti, uporabo sil ZRP, uporabo zvez ter logistično in informacijsko podporo.

Usposabljanje

Uprave za obrambo Postojna, Koper in Nova Gorica z izpostavami, občinske organizacije Rdečega križa in Gasilska zveza Postojna so za ta namen usposobile 190 pripadnikov ekip prve pomoči, več kot 370 članov gasilskih organizacij, 54 pripadnikov enot za podporo (administrativno informacijska služba, zveze in intendanti), za delo z radijskimi sredstvi v sistemu ZARE se je usposobilo 131 pripadnikov enot, služb in štabov ZRP.

V vseh aktivnostih sil ZRP naj bi po načrtih sodelovalo 480 pripadnikov, dejansko pa je glede na povečano število obiskovalcev skupno sodelovalo 611 pripadnikov ZRP: 204 pripadniki ekip prve pomoči, 91 gasilcev, 117 zdravstvenih delavcev, 32 delavcev je skrbelo za logistično podporo, 15 jih je bilo v informacijskem centru, 33 v vodstvu ter pri zagotavljanju operativnih zvez, sodelovali so trije člani Štaba CZ Republike Slovenije, 67 skavtov in tabornikov, 18 strokovnih delavcev Uprave za obrambo Postojna, osem električarjev, 12 delavcev Radenske, osem vzdrževalcev sanitarij in trije člani posadke helikopterja. Uporabljenih je bilo 26 reševalnih vozil, 17 gasilskih vozil in helikopter SV.

Izvedba

Aktivnosti sil za ZRP je vodil poveljnik Civilne zaščite za Notranjsko z ožjim in širšim operativnim vodstvom. Ožje operativno vodstvo so sestavljali: poveljnik Civilne zaščite za Notranjsko, njegov namestnik, predstavnik Cerkve, predstavnik uprave za notranje zadeve Postojna, predstavnik občine Postojna in predstavnik štaba Civilne zaščite Republike Slovenije. Vodstvo je na prireditvi skrbelo za usklajeno delovanje vseh enot in služb ZRP ter usklajevalo aktivnosti, da je program potekal nemoteno.

Širše operativno vodstvo so sestavljali: koordinatorji za področja zdravstva na prireditvenem prostoru ter zdravstva in prve pomoči zunaj njega, prve pomoči, reševalnih prevozov, oskrbo s pitno vodo na prireditvenem prostoru, protipožarno zaščito na njem, zaščito, reševanje in pomoč ter protipožarno zaščito zunaj prireditvenega prostora. Usklajevalci so se čez dan sestali petkrat. Razreševali so vprašanja nerešenih akreditacij, izmenjali informacije z vsemi nosilci aktivnosti, ciklično obveščevali obiskovalce o prevozi onemoglih in zbolelih, nadaljevanju programa po papeževem odhodu ter o vseh drugih aktualnih zadevah.

Zdravstvena oskrba

Zdravstveni delavci in enote prve pomoči so bile razvrščene v vseh sekcijah na prireditvenem prostoru, postajah prve pomoči, parkiriščih in dostopnih poteh, zdravstveni postaji na prizorišču in ob zdravstvenem domu Postojna. Posredovali in nudili prvo pomoč so 88-krat, 16 ljudi so morali prepeljati z reševalnimi vozili.

Protipožarna zaščita

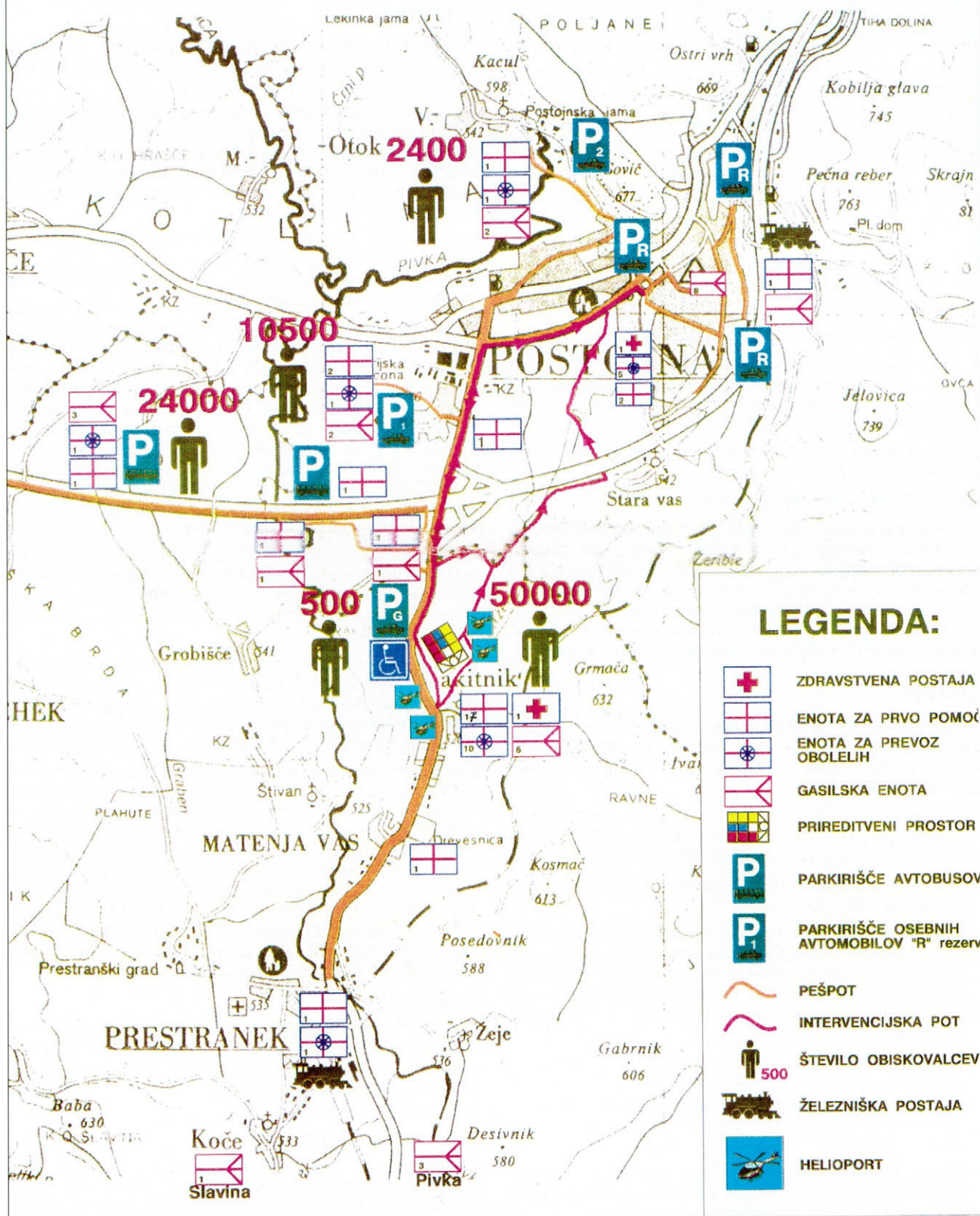
Glavno delo gasilcev na prireditvenem prostoru je bilo zagotavljanje požarne varnosti, del gasilcev pa je bil razmeščen v sekcije za pomoč pri prenosu zbolelih s prireditvenega prostora, usmerjanju ljudi, razdelitvi pitne vode ter drugih aktivnostih zaščite in reševanja. Zunaj prireditvenega prostora so ekipe skrbale za požarno varnost na parkiriščih in dostopnih poteh, ob helikopterju Slovenske vojske, nudile so pomoč izgubljenim ter pomoč pri prevozu ekip prve pomoči. Med prireditvijo ni bilo nobenega požara.

Logistična podpora

Sanitarna oskrba in oskrba s pitno vodo

Na prireditvenem prostoru so razdeljevali pitno vodo skavti in taborniki. Razdeljenih je bilo 48 800 polilitrskih plastenk. Povpraševanje po vodi je bilo največje okrog 13.30, ko je sonce najmočnejše pripekalo.

RAZMESTITEV ENOT ZRP ZA SPREJEM PAPEŽA V POSTOJNI 18.5.1996

Slika 4. Razmestitev sil za zaščito, reševanje in pomoč v Postojni
Figure 4. Locations of civil protection, rescue and disaster relief forces in Postojna

Preglednica. Število sodelujočih ob obisku papeža Janeza Pavla II. v Mariboru
Table. Number of participants during the visit of Pope John Paul II in Maribor

	število number
ekipe prve pomoči CZ	70 ekip (420 pripadnikov CZ)
zdravstveno osebje	102
gasilci	104
operativna skupina	15
taborniki	20
skavti	17
sistem zvez	15
informacijska podpora	8
s k u p a j	741

Nekaj težav je bilo zaradi premalo sanitarij (123), saj so bile pred njimi ves čas vrste. Za higieno je vzorno skrbela pogodbeno organizacija.

Zagotavljanje zvez in informacijske podpore

V 11 mrežah je delovalo 136 ročnih in deset stacionarnih radijskih postaj. Vodje ekip so radijska sredstva prejeli dva tedna pred prireditvijo, zagotovljeno je bilo tudi vse potrebno usposabljanje.

K zagotavljanju kakovostnih radijskih zvez so nedvomno prispevali izkušeni radiooperaterji.

Delovanje informacijskega centra

Informacijski center je prejemal informacije o nadeni prvi in medicinski pomoči ter izgubljeni. Pomoč pri iskanju pogrešanih oziroma izgubljenih ljudi je potrebovalo 20 obiskovalcev. Informacijski center je na prireditvenem prostoru prenehal delovati približno ob polnoči, ko je njegovo vlogo prevzel center za obveščanje Postojna. Vodstvo sil ZRP je prenehalo delovati 15 minut po polnoči.

Sklep

Analiza delovanja sil ZRP je bila obravnavana na skupni seji regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko in občinskih štabov Civilne zaščite občin Postojna in Pivka 20. maja 1996.

- Akreditiranje sodelujočih v aktivnostih ZRP je bilo nedosledno, kljub temu, da je vodstvo sil ZRP z vodstvom policije sproti in uspešno reševalo probleme.
- Malica je bila neprimerna, predvsem zaradi povečanih potreb po pitni vodi.
- Pripravljenost in opremljenost sil ZRP je bila primerna. Vsi pripadniki so izredno požrtvovalno in odgovorno opravili svoje naloge. Enako velja za strokovne delavce Uprave za obrambo Postojna in njenih izpostav, ki so sodelovali pri načrtovanju, pripravi in izvedbi aktivnosti.
- Pomemben delež k celotnemu uspehu prireditve je prispevalo sproti in dobro usklajevanje med vodstvom sil ZRP, cerkvenim odborom, policijo in drugimi, ki so bili neposredno vključeni v priprave in izvedbo obiska papeža v Postojni.
- Dobro pripravljena intervencijska pot in navzočnost helikopterja Slovenske vojske sta zagotavljali in povečali možnost ukrepanja v nujnih primerih.
- Pomembno nalogo pri pripravi prireditvenega prostora in rezervne intervencijske poti je opravila Slovenska vojska.

- Kakovostno so bile opravljene vse naloge sil ZRP tako med pripravi kot med prireditvijo.

Izkušnje iz priprav in delovanja sil za ZRP v Mariboru

Priprave

Priprave in izvedbo nalog ob papeževem obisku v Vzhodnoštajerski regiji je organiziral poveljnik CZ regije s štabom ter operativno skupino.

V pripravi, načrtovanju in izvajanju nalog je regijski štab CZ sodeloval s cerkvenim odborom, policijo, zdravstvenimi službami, letališčem Maribor, kjer je bil prireditveni prostor, lokalnimi skupnostmi ter drugimi službami, ki so imele naloge za ureditev in pripravo obiska papeža Janeza Pavla II. v Mariboru.

Pri pripravi so bile upoštevane naslednje podme: predvidena lokacija, trajanje liturgične slovesnosti, vremenske razmere, možne bolezni in poškodbe in njihovo število ter morebitni izredni dogodki.

Za osrednjo prireditve ob obisku papeža Janeza Pavla II. v Mariboru je bil določen prostor pred letališko zgradbo. 5000 m² površine je bilo treba utrditi s ploščami Umtech. Pri utrjevanju poti so nam priskočili na pomoč vojaki 7. pokrajinskega poveljstva Slovenske vojske. Utrjene poti med sektorji so bile hkrati intervencijske poti v primeru potrebe po intervenciji. Prireditveni prostor je obsegal oltarni prostor, širši oltarni prostor in prostor za obiskovalce. Na prireditvi je bilo pričakovati 165 000 obiskovalcev. Po priporočilih državnega organizacijskega odbora naj bi se je udeležili samo zdravi in fizično sposobni državljani. Vendar ni bilo tako.

Prostor za obiskovalce je bil ograjen in razdeljen na pet sektorjev in 29 sekcij, ki so bili označeni z barvami, črkami in številkami. Med posameznimi sektorji so bile ograje, ob poteh, po katerih se je peljalo vozilo s papežem, pa posebne ograde (slika 5).

Dostop na prireditveni prostor za obiskovalce je potekal po posebej urejenih poteh od avtomobilske ceste na odseku Hoče–Slovenska Bistrica, kjer so bila parkirišča za avtobuse in osebna vozila prek naselja Orehova vas do prireditvenega prostora in po pešpoteh iz mariborske smeri.

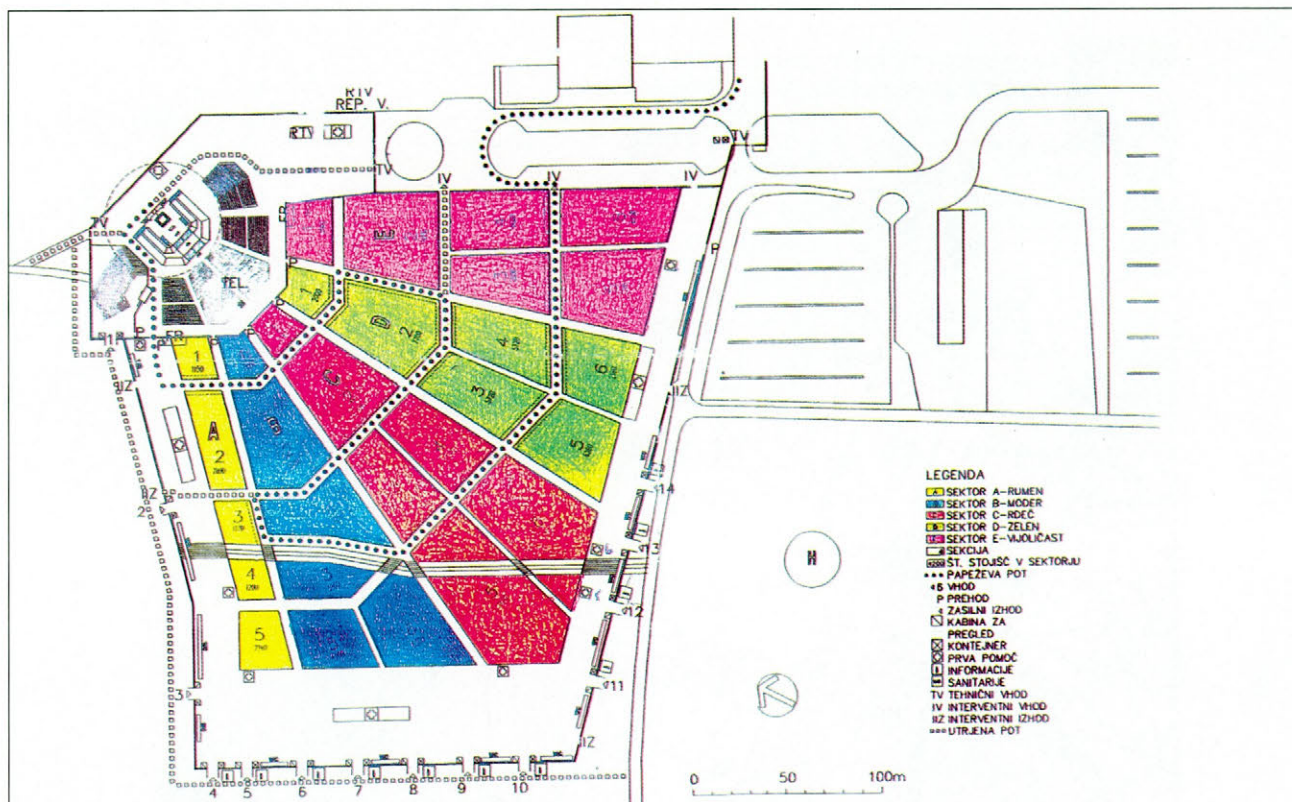
Med pripravi na papežev obisk so bili usposobljeni vsi sodelujoči. Usposabljanja so organizirali in izvedli Uprava RS za zaščito in reševanje, Izobraževalni center RS za zaščito in reševanje, Rdeči križ Slovenije ter delavci Uprave za obrambo Maribor. Opravljeno je bilo temeljno in dopolnilno usposabljanje ekip prve pomoči CZ, vodij ekip prve pomoči s sredstvi zvez, uporabnikov postaj sistema zvez ZARE in inštruktorjev v sistemu zvez, ekip za informacijsko podporo ter usposabljanje poveljnika in članov regijskega štaba CZ. Za opravljanje nalog ZRP je bilo usposobljenih 449 pripadnikov.

Izvedba

Sile za ZRP so na prireditvenem prostoru, železniških in avtobusnih postajah, pešpoteh ter na parkiriščih zagotavljale zdravstveno oskrbo, protipožarno zaščito in reševanje na cestah, logistično podporo, vodenje in delovanje informacijskega centra.

Zdravstvena oskrba

Civilna zaščita je na prireditvenem prostoru postavila šotore za štiri zdravstvene postaje in sedem postaj prve pomoči. V vsaki sekciji je bila ena ekipa prve pomoči CZ z zdravnikom ter medicinsko sestro oz. tehnikom. Tako kot na osrednjem prireditvenem prostoru je bilo zdravstveno varstvo zagotovljeno tudi na organiziranih parkiriščih in

Slika 5. Shema prireditvenega prostora v Mariboru
Figure 5. Scheme of the scene of events in Maribor

pešpotih. V ta namen smo skupaj s taborniki, skavti in pripadniki Slovenske vojske postavili 29 šotorov s 112 člani, tj. 2100 m² pokritih površin.

Za zdravstveno oskrbo so med prireditvijo skrbeli pripadniki ekip prve pomoči CZ iz občin Vzhodnoštajerske in Zahodnoštajerske regije, Pomurja in Podravja ter zdravstveno osebje.

Na štirih zdravstvenih postajah, sedmih postajah prve pomoči, 29 sekcijah na prireditvenem prostoru ter šestih postajah prve pomoči na parkiriščih do letališča je zagotavljalo zdravstveno varstvo udeležencem 300 pripadnikov enot prve pomoči CZ, 39 zdravnikov, 11 sekundarijev, 50 višjih medicinskih sester, 9 vozil za reanimacijo z zdravnikom, zdravstvenim tehnikom, voznikom ter 19 sanitetnih vozil z zdravstvenim tehnikom in voznikom.

Večjih zdravstvenih težav obiskovalcev ob papeževem obisku ni bilo tudi zaradi pravočasnih opozoril oz. navodil ter napotkov; kljub temu je bilo 151 intervencij, štiri ljudi je bilo treba prepeljati v bolnišnico.

Protipožarna zaščita in reševanje na cestah

Na prireditvenem prostoru in parkiriščih je bila zagotovljena tudi požarna varnost. Za izvedbo teh nalog je bilo skrbelo 153 gasilcev iz 20 gasilskih društev.

Zavod za zaščitno in požarno reševanje Maribor je bil v stalni pripravljenosti. Za primer potreb po tehničnem reševanju so bili v stanju povečane pripravljenosti okoliška prostovoljna gasilska društva in Zavod za požarno, reševalno in tehnično službo Celje.

Zaradi dobre organiziranosti in pripravljenosti tako obiskovalcev kakor tudi izvajalcev nalog zaščite in reševanja na področju požarne varnosti posredovanje ni bilo potrebno.

Logistična oskrba

Zagotavljanje pitne vode

Zaradi lepega vremena in veliko udeležencev so bile potrebe po pitni vodi zelo velike. Vodo je bilo možno dobiti

na prireditvenem prostoru, vseh parkiriščih in ob pešpotih. Delili so jo pripadniki CZ, gasilci, skavti in delavci Radenske ob postajah prve pomoči. Razdeljenih je bilo več kot 64 000 politrskih plastenk vode.

Zagotavljanje prehrane

Civilna zaščita je poskrbela tudi za prehrano vseh sodelujočih. Na osrednjem delilnem mestu na letališču je nastanjeni center razdelil 2731 obrokov hrane, na drugih sedmih delilnih mestih pa je bilo razdeljenih 1076 obrokov.

Sanitarna oskrba

Poskrbeli smo tudi za namestitve sanitarij in posod za zbiranje odpadkov. Postavljenih je bilo 320 sanitarnih kabin ter 2000 posod iz PVC s kovinskimi nosilci za zbiranje odpadkov.

Zagotavljanje zvez in informacijske podpore

Enotno in usklajeno delovanje vseh izvajalcev nalog zaščite in reševanja (štabi CZ, zdravstvo, gasilstvo) na prireditvenem prostoru, parkiriščih in pešpotih je zagotovil sistem radijskih zvez ZARE, ki je bil prvič uporabljen v tako velikem obsegu. Aktivnih je bilo 110 radijskih naprav sistema zvez ZARE, dva repetitorja (en prenosni) ter 50 radijskih postaj zdravstva in 30 gasilstva. Radijske zveze so delovale brezhibno. Zaradi fleksibilnosti sistema se je 20 avtomatskih telefonskih central uporabljalo manj, kot je bilo prvotno načrtovano.

Informacijski center

Informacijski center je bil tik ob vhodu, skozi katerega je vstopala glavnina obiskovalcev. V centru so se zbirali podatki o zbolelih, odpeljenih v bolnišnico ter podatki o pogrešanih. V njem so udeleženci lahko dobili še druge pomembne informacije.

Vodenje

Delo sil za ZRP je vodil poveljnik regijskega štaba CZ za Vzhodnoštajersko regijo s štabom in operativno skupino.

Posamezni člani štaba CZ so bili zadolženi za izvedbo določenih operativnih nalog na posameznih področjih (zdravstvo, logistika idr.).

Problematika

Kljub temeljitim pripravam in stalnemu usklajevanju za uspešno izvedbo te odgovorne naloge so se pojavljale tudi težave. Skorajda do zadnjih dni se je shema prireditvenega prostora spreminjala. Na prireditvenem prostoru smo pogrešali koordinatorja del. Pri ustvarjanju pregleda nad celotno situacijo nam je bil v veliko pomoč uslužbenec ministrstva za notranje zadeve. Primernih prostorov za skladiščenje in varovanje opreme in sredstev nismo imeli, le letališče Maribor nam je brezplačno zagotovilo prostor za skladiščenje. Razporeditev tehnično-materialnih sredstev, ureditev zdravstvenih postaj, postaj prve pomoči smo opravili sami, s pomočjo gasilcev ter minimalno pomočjo druge delovne sile. Za nekatera, vendar nujna dela na prireditvenem prostoru, kot npr. za utrditev terena

zdravstvenih postaj, sanitarij, ni bilo jasno, kdo je njihov plačnik. Venomer se je postavljalo vprašanje, kdo bo plačal.

Za opravljanje določenih nalog pri izvedbi in pripravi prireditvenega prostora nismo imeli denarnega sklada, iz katerega bi plačali minimalne stroške (malice) za operativne skupine, delavce uprave za obrambo z izpostavami in druge (taborniki, skavti).

Sklep

Pastoralnega obiska papeža Janeza Pavla II. v Mariboru se je 19. maja 1996 udeležilo okrog 110 000 vernikov.

Strokovne naloge in aktivnosti na področju zaščite, reševanja in pomoči, povezane s pripravi na obisk, so vse vključene sile za ZRP uspešno opravile. S tem smo dokazali, da so pripadniki CZ usposobljeni in pripravljeni za izvajanje nalog ZRP tudi ob tako velikih prireditvah, kot je bil papežev obisk.

Človek, ki je na nevarnost opozorjen,
je obenem polovično oborožen.